

STRATEGI FOR UDSATHED

EVALUERING 2021

INDHOLDSFORTEGNELSE

BAGGRUND

INDLEDNING	3
STRATEGIENS GRUNDSTEN: DE 12 TEMAER	3
AMBASSADØRER	5
HANDLINGSNETVÆRK	5

EVALUERING

OVERORDNET INDSIGT	6
METODE	6
OPBYGNING	6

ANBEFALINGER

DEFINITION	7
STRATEGIENS FOKUS	7
ORGANISERING	9
INDDRAGELSE	9
AMBASSADØRER OG HANDLINGSNETVÆRK	10

PROCESSEN HERFRA

BAGGRUND

INDLEDNING

I 2018 tog Social- og Beskæftigelsesudvalget og Udsatterrådet initiativ til at udvikle en ny strategi på udsatteområdet. ”Strategi for Udsathed” skulle skabe samarbejde på tværs af kommune og civilsamfund, hvor formålet var at forebygge og mindske udsathed i Fredericia.

I Strategi for Udsathed har udsathed været defineret bredt:

”Nogle gange tager livet uventede drejninger, og alle kan på et tidspunkt i livet opleve at befinde sig i en udsat position”

Udviklingen af Strategi for Udsathed blev skudt i gang ved et kick-off arrangement i juni 2018, hvor borgere, foreninger, frivillige, organisationer, politikere, virksomheder og kommunale aktører var inviteret til at komme med input til strategien. Det blev til 12 temaer. Ved et åbent arrangement i oktober 2018 blev de 12 temaer visualiseret i 12 små film. Filmene skulle være en ”levende rapport”, som danner fundamentet for Strategi for Udsathed.

STRATEGIENS GRUNDSTEN: DE 12 TEMAER

<p>Tema 1:</p> <p>Vi vil have fokus på det hele menneske</p>	<p>Strategien vil møde udsatte i øjenhøjde og gennem ligeværdig dialog. Vi vil se mennesket frem for en sag og skabe forståelse for, hvor mange faktorer, der spiller ind i forhold til udsathed. Vi vil give plads til forskellighed og have øje for, hvor den enkelte har sine styrker.</p>
<p>Tema 2:</p> <p>Vi vil være en by for alle</p>	<p>Der skal være plads til alle i Fredericia. Strategien skal tænke de skæve løsninger ind i bybilledet. Det handler om vores fælles by, og her skal der være plads til forskellighed.</p>
<p>Tema 3:</p> <p>Vi vil dyrke sport i fællesskaber</p>	<p>Fysisk aktivitet er med til at skabe relationer og fællesskaber. Det kan skabe frirum og motivation, som kan benyttes i andre aspekter af livet. Fysisk aktivitet skal være en ligeværdig del af de sociale tilbud.</p>
<p>Tema 4:</p> <p>Vi vil inddrage borgerne</p>	<p>Borgerinddragelse skaber ejerskab og bedre løsninger. Strategien vil tage målgruppen med på råd, tænke ud af de faste rammer og lytte til input fra dem, det handler om.</p>
<p>Tema 5:</p> <p>Vi vil have flere ind i fællesskaber</p>	<p>Udsatte ønsker også at være en del af fællesskaber. Strategien vil arbejde for at forebygge ensomhed og for at få flere ind i fællesskaber. Vi vil have fokus på tilgængelighed, åbenhed og støtte til at indgå i etablerede fællesskaber.</p>
<p>Tema 6:</p> <p>Vi vil gå fra at være udsatte til at være ansatte</p>	<p>Udsatte ønsker også at være en del af et arbejdsfællesskab og være selvforsørgende. Vi vil have fokus på fleksible rammer, relationsskabende og let tilgængelig hjælp. Strategien vil have øje for ressourcer frem for begrænsninger.</p>

<p>Tema 7:</p> <p>Vi vil være en god ven</p>	<p>For mange giver det tryghed og motivation at have en at følges med. Det kan både være gennem peer to peer ordninger eller rollemodeller. Venskaber kan forebygge ensomhed, og en god ven kan både give et kærligt skub og et kram.</p>
<p>Tema 8:</p> <p>Vi vil netværke og kommunikere</p>	<p>Der er allerede mange gode tilbud og tiltag i Fredericia, men nogle gange handler det om at gøre tilbuddene synlige, og skabe opmærksomhed omkring dem. I Strategi for Udsathed vil vi samle et netværk, der gør det muligt at skabe bedre kommunikation og oplysning.</p>
<p>Tema 9:</p> <p>Vi vil samarbejde på tværs</p>	<p>Vi skal være sammen om at mindske udsathed, for i fællesskab står vi stærkere. Strategien vil styrke samarbejdet på tværs af kommune og civilsamfund, og have fokus på lokalsamfundet som en vigtig spiller.</p>
<p>Tema 10:</p> <p>Vi vil have mere frivillighed</p>	<p>Frivillige ressourcer og muligheder skal kobles på, der hvor det kan lade sig gøre. Frivillighed giver værdi både for den, der giver og for den, der får.</p>
<p>Tema 11:</p> <p>Vi vil have fysisk og mental sundhed</p>	<p>Lige adgang til sundhed. Kost og motion er vigtige faktorer, men sundhed er mere end de fysiske elementer. Sundhed er også mental sundhed, og at leve det liv, man gerne vil.</p>
<p>Tema 12:</p> <p>Vi vil arbejde forebyggende</p>	<p>Forebyggende og tidlige indsatser skal prioriteres for at undgå, at mennesker havner i udsathed. Strategien vil have fokus på at skabe handlinger, der hjælper risikogruppen, og på at skabe en fælles koordineret indsats i forebyggelsen.</p>

AMBASSADØRER

Alle fik mulighed for at blive ambassadører i Strategi for Udsathed og dermed få indflydelse på arbejdet med at forebygge og mindske udsathed i Fredericia med fokus på de 12 temaer.

Som ambassadør kan du:

- Deltage i 2 årlige stormøder i Strategi for Udsathed
- Deltage i ad hoc møder, workshops, arrangementer og events
- Sætte handling bag strategien
- Bidrage til nyhedsbrev og facebookopslag

- Vise dit ambassadørbevis og videregive budskabet om at blive ambassadør

Som ambassadør får du:

- Et flot ambassadørbevis
- Indflydelse og mulighed for at være med til at gøre en forskel
- Adgang til et større netværk
- Beskrivelse af og links til din forening/organisation på hjemmesiden
- Nyhedsbreve via e-mail (kan også ses på hjemmeside/facebook).

Ambassadørerne i Strategi for Udsathed er både eksterne og interne i kommunen, virksomheder og privatpersoner. At være ambassadør har været uforpligtende; det betyder, at der kom en række ”passive ambassadører”, der viste opbakning til strategien ved at sætte deres navn på ambassadørlisten. Andre ambassadører har været aktive og vist opbakning gennem deltagelse og handling.

HANDLINGSNETVÆRK

Strategi for Udsathed har været en operationel strategi, der gennem handlingsnetværk arbejdede med de udfordringer/ideer, som strategiens projektleder blev forelagt fra ambassadører eller andre. Det var strategiens projektleder, der etablerede handlingsnetværkene med udgangspunkt i strategiens ambassadører.

EVALUERING

OVERORDNET INDSIGT

Strategi for Udsathed er blevet evalueret i forår/sommer 2021. Evalueringen bygger på indsigter fra borgerambassadører, eksterne-og interne ambassadører, udsatte borgere samt udsatterådet.

Strategi for Udsathedes inddragende tilgang har gjort en forskel i forhold til at styrke samarbejder på tværs af kommune og civilsamfund. Det ”at kende til hinanden”, gør det lettere at tage kontakt. Strategiens inkluderende tilgang har mobiliseret til deltagelse og sat udsathed på dagsordenen i bred forstand.

Den inkluderende tilgang har dog også udfordret. Uden tydelige rammer har det været et tilbagevendende spørgsmål: Hvad er Strategi for Udsathed? Hvad mødes ambassadørerne/handlingsnetværkene helt konkret om – og for hvem?

METODE

Evalueringemetoden har været spørgeskemaer, dialogmøder og fokusgruppeinterviews. I alt 45 ambassadører har bidraget til evalueringen.

Der er blevet evalueret på proces, indhold, arbejdsform og resultat. Corona har udfordret implementeringen af Strategi for Udsathed. Så hovedvægten har været på udviklingsprocessen og ikke implementeringen af strategien. Der er en række usikkerheder forbundet med evalueringen af strategiens resultat. Vi har i evalueringsrapporten derfor valgt at fokusere på de spørgsmål og svar, der knyttes til evalueringspunkterne; proces, indhold og arbejdsform.

OPBYGNING

I praksis overlapper evalueringspunkterne hinanden alt efter, hvem der svarer. Derfor struktureres rapporten efter temaer, der går igen i forskellige svar.

Det er temaer, der vedrører:

- Definition
- Strategiens fokus
- Inddragelse
- Organisering
- Handlingsnetværk

ANBEFALINGER

Hvert tema indledes med en anbefaling, som forvaltningen har formuleret på baggrund af evalueringen.

DEFINITION

Anbefaling:

Forvaltningen anbefaler, at Strategi for Udsathed fremadrettet tager afsæt i Socialstyrelsen definition på udsathed: ”Mennesker, der har et eller flere tunge sociale problemer: Sindslidelse, alkoholmisbrug, stofmisbrug, hjemløshed, prostitution, vold i nære relationer eller senfølger af seksuelle overgreb”.

Vi anbefaler Strategi for Udsathed også favner udfordringer omkring ensomhed med fokus på at få flere ind i fællesskaber.

Baggrund for anbefaling:

Ifølge evalueringen har den brede definition på udsathed været god til at mobilisere til deltagelse. Det, at flere kender til følelsen af udsathed, har vækket empati og skabt et fællesskab omkring dagsordenen.

Der er dog stor forskel på periodisk og længerevarende udsathed samt på graden af udsathed. Nogle af de mest udsatte borgere fortæller i forbindelse med evalueringen, at de føler, at deres problemer negligeres, når de sidestilles med lettere grader af udsathed. Samme kritik af definitionens bredde har flere af de fagprofessionelle ambasadører:

”Når vi bruger ét begreb til at definere alle aspekter af udsathed i et forsøg på at inkludere alle, så ekskluderer vi ubevidst de mest udsatte borgere”.

Vi anbefaler, at strategien målrettes vores mest udsatte borgere; dem der falder uden for kategorier eller mellem forskellige kommunale afdelinger. Dem, der står uden for fællesskaber, og derfor ikke har et netværk, der griber og giver et kærligt skub ved behov.

STRATEGIENS FOKUS

Anbefaling:

Forvaltningen anbefaler, at Strategi for Udsathed fokus spidser til. Dette med hovedfokus på både Housing First tilgangen og inkluderende fællesskaber. Det er fællesskaber, der skal knyttes til den enkeltes hverdag, således at fællesskabet ikke blot bliver en oplevelse, men noget at stå op til hver dag.

Derfor anbefaler forvaltningen at den primære indsats sker indenfor følgende kerneområder:

- **Bolig: At have et hjem**

– hvor den enkelte føler sig hjemme og kan indgå i nabofællesskaber

- **Beskæftigelse: At have et arbejde**

– hvor den enkelte indgår i arbejdsfællesskaber og mærker styrken samt selvstændigheden i at kunne forsørge sig.

- **Lighed i sundhed: At mærke sundhed**

- nogle gange kan manglende fysisk og mental sundhed (f.eks. smerter, overvægt, dårlige tænder, negative tanker) ekskludere den enkelte fra fællesskaber, da psykiske lidelser også kan være en hindring for at deltage i fællesskaber. Ligesom fællesskaber kan være med til at forebygge psykiske lidelser. Ved at styrke den enkeltes mentale og/eller fysiske sundhed, kan overskuddet til at prøve nyt og komme ud også forstærkes.

(Anbefaling inkluderer tema: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12)

Baggrund for anbefaling:

Ambassadører har i forbindelse med evalueringen beskrevet strategien som ”fluffy”:

”Det er svært at forklare, hvad strategien helt konkret går ud på – og det kan være vanskeligt at tage ejerskab til noget, man ikke forstår”.

Budskabet er; at det kræver en tydeligere strategi og rammesætning, hvis eksterne- og borgerambassadører fortsat skal tage ejerskab og aktiv del i strategien.

Der er ingen tvivl om, at arbejdet med de 12 temaer har været værdifuldt, men 12 temaer er mange og medvirkende til at strategien bliver lidt ”fluffy”. Derfor anbefales det, at strategiens fokus spidses til.

Ambassadører i strategien har givet deres bud på, hvilke områder der bør sættes fokus på fremadrettet. Gennemgående er:

- Hjemløshed
- Nødovernatningstilbud
- Lighed i sundhed
- Housing Frist

Det er bud på områder, som forvaltningens anbefaling har taget afsæt i.

ORGANISERING

Anbefaling:

Forvaltningen anbefaler, at Strategi for Udsathed organiseres under Social og Handicap med fagchefen som ansvarlig for strategien.

Baggrund for anbefaling:

Af evalueringen fremgår det, at flere har oplevet Strategi for Udsathed, som afkoblet fra de ordinære indsatser som væresteder, bostøtte og forebyggende indsatser. Det italesættes som et problem, da det er her en stor del af den fagfaglige viden er - ligesom udsattemålgruppen.

Ambassadører påpeger, at der er behov for at Strategi for Udsathed forankres tættere på driften.

”Strategien bør ikke være en selvstændig enhed, men en del af en fælles opgaveløsning”.

Når Strategi for Udsathed organiseres under fagchefen for Social og Handicap sikres det, at Strategi for Udsathed fortsat arbejder strategisk og tværgående både internt og eksternt, samtidig med at strategien forankres i de igangværende indsats på social- og handicapområdet.

INDDRAGELSE

Anbefaling:

Forvaltningen anbefaler, at Strategi for Udsathed fortsat arbejder inddragende gennem handlingsnetværk og et årligt stormøde.

Dette med en tydeligere rammesætning for inddragelsen.

(Anbefalingen inkludere tema: 5, 7, 8, 9, 10, 12)

Baggrund for anbefaling:

Der er ingen tvivl om, at Strategi for Udsathed inddragende tilgang har gjort en forskel i forhold til at styrke samarbejder på tværs af kommune og civilsamfund. Strategi for Udsathed beskrives som en borgernær strategi med høj grad af involvering. Dens inddragende tilgang har styrket samarbejder på tværs af kommune og civilsamfund. Det bør vi holde fast i.

En væsentlig pointe fra evalueringen er dog, at den høje grad af inddragelse kræver en tydeligere rammesætning, forventningsafstemning, samt en overvejelse af, *hvornår* i processen, *hvem* bør inddrages.

”Inddragelsen forpligtiger og stiller krav til en høj grad af gennemsigtighed. Særligt, når der træffes beslutninger, som ikke lever op til de ønsker, der er givet udtryk for. Men at blive hørt er ikke ensbetydende med, at det man fremfører bliver gennemført”.

Særligt nogle af de mest udsatte borgere har haft oplevet det frustrerende at blive trukket med ind i ”det kommunale system”, som de beskriver som langsomt, bureaukratisk og demotiverende. Det har givet anledning til at fagprofessionelle ambassadører har foreslået en tydeligere forventningsafstemning, samt en overvejelse af, hvornår i processen hvilke borgere bør inddrages.

Stormøderne har virket samlende. Det er her forskellige ambassadører i Strategi for Udsathed har fået øje på hinanden og netværk er blevet styrket. Derfor bør vi holde fast i stormøder og som minimum have et årligt stormøde.

AMBASSADØRER OG HANDLINGSNETVÆRK

Anbefaling:

Forvaltningen anbefaler, at der etableres:

- Et **tværgående fagprofessionelt handlingsnetværk** med eksterne og interne aktører. Det er aktører, der forpligter sig på deltagelse og handling. Det er her ”bolden” triller ind og gives retning. Netværket skal arbejde strategisk og operationelt.
- **Ad hoc handlingsnetværk** hvor frivillige ambassadører i Strategi for Udsathed samles ad hoc om konkrete og tidsbegrænsede opgaver.

Det anbefales, at ambassadøristerne genopfriskes med en nysgerrighed på, hvordan ambassadørrollen og deres mandat tydeliggøres. Desuden bør det undersøges, hvordan arbejdsgangene omkring ambassadøristerne lettes administrativt.

Baggrund for anbefaling:

Strategi for Udsathed er visualiseret i et billede, hvor ideer, bekymringer og udfordringer er bolde, der triller ind i Strategi for Udsathed (jf. billede).

Når ”bolden” er trillet ind, er den landet hos en projektleder. Det er op til projektlederen at spille bolden videre og sætte holdet omkring den. Det fremgår af evalueringen, at det kan være en svær opgave for en projektleder, der kan mangle det strategiske overblik over kommunens andre indsatser og mandat til at stille krav om deltagelse. Derfor anbefaler forvaltningen, at ”bolden” fremadrettet skal trille ind i et tværgående fagprofessionelt netværk. Netværket skal bestå af ledelsesrepræsentanter, der har mandat til at stille krav om deltagelse og umiddelbart kan igangsætte handlinger.

Evalueringen viser, at det er svært at fastholde engagementet i handlingsnetværkene. Nogle af de aktive ambassadører fortæller:

”Det er Tordenskjoldssoldater, der møder op”

Det er forvaltningens vurdering, at det uforpligtende ved midlertidigheden i ad hoc handlingsnetværk, der samles om konkrete og tidsbegrænsede opgaver, kan styrke engagementet, idet man ikke er knyttet til et netværk men fælles om en opgave.

PROCESSEN HERFRA

Forvaltningens oplæg til den videre proces:

1. Social- og Beskæftigelsesudvalget sender anbefalingerne i høring i Udsatterrådet, LMU for Socialpsykiatri og Udsatte Voksne samt FMU for Social og Handicap.
2. Høringssvarene og anbefalingerne videregives til et nyt udvalg, når det har konstitueret sig.
3. Når anbefalingerne har været behandlet politisk, udarbejdes der en udviklingsplan, der i højere grad tydeliggør, hvordan udsathed mindskes.